

Smjernice za energetska tranziciju i porast korištenja sunčeve energije u lokalnim zajednicama

Postojeći trend rasta cijena električne energije i ostalih energenata (plin, benzin) postat će još drastičniji produbljenjem klimatske krize. Kako bi se pravovremeno osigurala dostupnost energije i blagostanje lokalnih zajednica u budućnosti nužno je da lokalna samouprava što prije poduzme odlučne korake prema energetska tranziciji. Energija sunca obnovljiv je, čist i dostupan izvor energije. Dvije glavne tehnologije pretvorbe sunčeve energije u koristan oblik energije su fotonaponski paneli za proizvodnju električne energije te toplinski kolektori za zagrijavanje vode. Instalacija ovih sustava jednostavna je i brza, a cijeli proces povećava energetska neovisnost te štiti od budućeg porasta cijena energenata. Sredstva za instalaciju ovih sustava u lokalnim zajednicama dostupna su putem različitih fondova na državnoj i europskoj razini. Potrebno je djelovati odlučno i bez odlaganja!

Jedinice lokalne samouprave (JLS-ovi) mogu biti pokretači i nositelji energetska tranzicije te znatno doprinijeti energetska neovisnosti lokalnih zajednica. Djelujući lokalno, mogu doprinijeti dobrobiti svojih građana te istovremeno podržati globalnu borbu protiv klimatskih promjena. Stoga, ovim smjernicama želimo potaknuti JLS-ove na djelovanje kako bi motivirali i olakšali svojim građanima put do instalacije sunčanih elektrana i toplinskih kolektora na krovovima obiteljskih kuća i ostalih samostojećih objekata.

Što JLS-ovi mogu učiniti?

1. Pružati savjetodavnu, administrativnu i financijsku potporu građanima

- Sustavno i kvalitetno **educirati građane** o svim prednostima i postupku instalacije sustava za iskorištavanje obnovljivih izvora energije, a osobito sunčanih elektrana i toplinskih kolektora. **Razvijati svijest** o ublažavanju utjecaja klimatskih promjena te mogućnosti uključivanja građana u tim nastojanjima kroz promoviranje dobrih praksa i iskustava.
- Sustavno, redovito i pravovremeno **izvještavati građane o dostupnim subvencijama** na lokalnoj, regionalnoj, državnoj i europskoj razini namijenjenima za izgradnju sunčanih elektrana i ostalih sustava za iskorištavanje obnovljivih izvora energije (kao što su npr. natječaji Fonda za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost i sl.).
- Pružati **savjetodavnu i administrativnu potporu** svim zainteresiranim građanima koji odluče započeti projekt izgradnje sustava za iskorištavanje energije sunca: fizičkim osobama kada je riječ

o krovovima obiteljskih kuća i ostalih samostojećih objekata te pravnim osobama kada je riječ o krovovima proizvodnih, smještajnih i drugih objekata.

- **Poticati izgradnju** sunčanih elektrana i toplinskih kolektora kod fizičkih i pravnih osoba različitim subvencijama u skladu s financijskim mogućnostima općine ili grada (bespovratna sredstva, financijski instrumenti kao što su zajmovi, jamstva ili vlasnički kapital, fondovi).
- Poticati osnivanje **energetskih zadruga i energetskih zajednica građana**. Uključivanjem u energetske zadruge, građani, poduzetnici, privatna i javna poduzeća, javne ustanove i jedinice lokalne samouprave mogu zajednički razvijati projekte obnovljivih izvora energije u svojoj lokalnoj zajednici. Energetske zadruge, koje su u fokusu novih zelenih energetskih politika, omogućavaju aktivno uključivanje građana u energetske tranzicije na dobrobit svih svojih članova i društva u cjelini.
- Kao **osnivači odgojno-obrazovnih ustanova** (vrtići, osnovne i srednje škole) ili pak viših i visokoškolskih ustanova poticati uključivanje nastavnih sadržaja vezanih za borbu protiv klimatskih promjena kroz međupredmetne teme, izvannastavne aktivnosti i sl., te osigurati potrebna sredstva za stručno usavršavanje nastavnika.

2. Pokazati da je energetska tranzicija moguća

- Izgradnja sunčanih elektrana i toplinskih kolektora na objektima u vlasništvu JLS-ova (poput škola, vrtića, domova zdravlja, upravnih zgrada) vlastitim sredstvima i/ili prijavom na dostupne fondove na državnoj i europskoj razini. Na ovaj način, JLS-ovi postaju pozitivan primjer u zajednici te građanima pružaju poticaj za instalaciju ovakvih sustava i na vlastitim krovovima.

3. Uložiti u vlastite kapacitete

- Povezivanje s drugim jedinicama lokalne samouprave, tijelima državne i regionalne uprave (županije, razvojne agencije), organizacijama civilnog društva i ostalim zainteresiranim dionicima u svrhu provedbe nabrojanih aktivnosti. Svjesni smo ograničenih materijalnih i ljudskih kapaciteta kojima raspolažu jedinice lokalne samouprave (osobito kada je riječ o manjim općinama i gradovima), stoga se upravo povezivanjem i umrežavanjem može postići potrebna sinergija u ostvarivanju ciljeva energetske tranzicije. Iako svaka lokalna zajednica ima vlastite posebnosti, iz već primijenjenih rješenja, politika i praksi drugih JLS-ova može se puno naučiti.
- Zadužiti postojeću ili zaposliti/angažirati novu osobu s odgovarajućim kvalifikacijama koja bi provodila i koordinirala navedene aktivnosti te koja će aktivno doprinosti ostvarivanju zadanih ciljeva. Raspon sposobnosti i znanja koji se zahtjeva je u dostatnoj mjeri sadržan u studijskim programima kao što su:
 - Sveučilišni preddiplomski studij Energetska učinkovitost i obnovljivi izvori (Sveučilište u Zagrebu, Šibenik);
 - Sveučilišni diplomski studij Elektrotehnika i informacijska tehnologija, profil Elektroenergetika (Fakultet elektrotehnike i računarstva Sveučilišta u Zagrebu);

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.

- Sveučilišni diplomski studij Strojtarstvo, Procesno-energetski smjer (Fakultet strojarstva i brodogradnje Sveučilišta u Zagrebu)
- Sveučilišni diplomski studij Elektrotehnika, smjer Elektroenergetika (Fakultet elektrotehnike, računarstva i informacijskih tehnologija Sveučilišta u Osijeku);
- Sveučilišni diplomski studij Elektrotehnika, smjer Elektroenergetski sustavi (Fakultet elektrotehnike, strojarstva i brodogradnje Sveučilišta u Splitu);
- Sveučilišni diplomski studij Elektrotehnika, izborna skupina Elektroenergetika (Tehnički fakultet Sveučilišta u Rijeci).

Klimatska otpornost, održivost i blagostanje lokalnih zajednica ovise u mnogome o JLS-ovima koji njima upravljaju. Opisana ulaganja i aktivnosti vratit će se kroz povećani broj projekata obnovljivih izvora energije, veći stupanj energetske neovisnosti privatnih i pravnih osoba, te otvaranje novih radnih mjesta. U kontekstu klimatskih promjena i rastućih cijena energenata ona će se višestruko isplatiti već u bliskoj budućnosti. **Aktivnim uključivanjem u procese energetske tranzicije JLS-ovi doprinose ekološkom, energetskom i financijskom boljitku lokalnih zajednica te globalnoj borbi protiv klimatskih promjena!**

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.

